

Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK)

Planbureau
en Bibliotheek
van Zeeland

Evaluatie en
monitoring

Evaluatie en monitoring Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK)

Colofon

© ZB 2017

Samenstelling

José van den Boomgaard

ZB| Planbureau en Bibliotheek van Zeeland

Kousteensedijk 7

4331 JE Middelburg

Postbus 8004

4330 EA Middelburg

Telefoon (0118) 654000

www.dezb.nl

info@dezb.nl

Ontwerp / drukwerk

ZB

Deze uitgave is tot stand gekomen in opdracht van de Provincie Zeeland.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
2. Resultaten Zeeuwse basisscholen	7
3. Resultaten Zeeuwse cultuuraanbieders	11
4. Resultaten Zeeuwse gemeenten	15

1. Inleiding

Voor u ligt de rapportage van het onderzoek naar cultuureducatie in Zeeland. Het betreft een evaluatie over de periode 2013 – 2016 van de landelijke regeling Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK), gecombineerd met een inventarisatie van verwachtingen en behoeften voor de komende jaren.

De afgelopen vier jaar voerde de projectorganisatie Cultuureducatie boven C-niveau in Zeeland de landelijke CmK-regeling uit. Met een aanbod van onder meer leerlijnen, De Cultuur Loper en deskundigheidsbevordering gaf de projectorganisatie invulling aan CmK. Met dit aanbod konden scholen cultuuronderwijs borgen in hun curriculum en gericht samenwerken met culturele instellingen.

ZB| Planbureau en Bibliotheek van Zeeland, penvoerder tijdens de CmK-periode 2013-2016, heeft deze evaluatie uitgevoerd. Het doel is het monitoren en zichtbaar maken van de resultaten en effecten van de Zeeuwse aanpak CmK in de afgelopen vier jaar. Tegelijkertijd zijn verwachtingen en behoeften voor de komende jaren geïnventariseerd.

Het onderzoek is gehouden in de vorm van een online enquête. Deze is uitgezet bij alle Zeeuwse scholen voor primair onderwijs, een selectie cultuuraanbieders waarmee wordt samengewerkt en de dertien gemeenten. Voor elke doelgroep is een aparte vragenlijst ontwikkeld. De vragen gingen over thema's als visie op cultuureducatie, verankering van een doorgaande leerlijn, deskundigheidsbevordering en samenwerking tussen scholen en cultuuraanbieders/culturele instellingen.

Deze rapportage bestaat uit drie hoofdstukken, nl. de resultaten van de Zeeuwse basisscholen (hoofdstuk 2), die van de cultuuraanbieders (hoofdstuk 3) en die van de Zeeuwse gemeenten (hoofdstuk 4). Alleen de resultaten van de meerkeuzevragen zijn in de rapportage meegenomen. Hierover worden conclusies getrokken. De resultaten van de verdiepende open vragen worden t.b.v. een vervolgaanpak gerapporteerd aan de regionale cultuurloketten.

2. Resultaten Zeeuwse basisscholen

Respons

Bijna een kwart (52 scholen, 24%) van de 213 voor deelname aan het onderzoek uitgenodigde basisscholen, vulde de vragenlijst in. De respons is te gering om algemene uitspraken over het Zeeuwse primair onderwijs te kunnen doen. De uitspraken in deze rapportage hebben dus alleen betrekking op de deelnemende basisscholen. Waar relevant wordt informatie per regio weergegeven.

Conclusie: de meeste basisscholen die deelnamen aan het onderzoek zijn bekend met en nemen op één of meer manieren deel aan CmK. De nadruk ligt daarbij vooral op de cultuurmenu's/het aanbod van de regionale cultuurloketten. Daarnaast is er beperkte interesse voor de regeling Impuls muziekonderwijs.

Regio	Aantal scholen die de vragenlijst ontvingen	Respons - aantal scholen dat de vragenlijst invulde
Oosterschelderegio	113	29
Walcheren	53	17
Zeeuws-Vlaanderen	47	6
Totaal	213	52

Bekendheid en deelname CmK

De meeste (39) van de scholen die de vragenlijst invulde geeft aan bekend te zijn met CmK. De meeste respondenten nemen deel aan CmK via de cultuurmenu's/het aanbod van de regionale cultuurloketten (40), via deskundigheidsbevordering (23) of via De Cultuur Loper Zeeland (11). Meestal gaat het om een combinatie van de genoemde componenten. De zes Zeeuws-Vlaamse scholen scoren conform het aanbod in die regio alleen op deelname aan cultuurmenu's/het aanbod van de regionale cultuurloketten. Vijf scholen geven aan niet mee te doen met CmK (4 uit de Oosterschelderegio, 1 uit Walcheren). De meeste (31) van de deelnemende scholen doen niet mee aan de regeling Impuls muziekonderwijs. Negen scholen doen wel mee, uit elke regio een paar. De intentie om deel te gaan nemen aan deze regeling muziekonderwijs is er bij 12 scholen (6 uit Walcheren, 5 uit de Oosterschelderegio en 1 uit Zeeuws-Vlaanderen).

Visie op cultuureducatie

De meeste (45) deelnemende scholen hebben een visie op cultuureducatie of zijn daarmee bezig. Zeven scholen, verspreid over de regio's niet. Waar al een visie aanwezig is, is deze meestal (bij 29 scholen) vastgelegd in het schoolplan of in het (cultuur-)beleidsplan. Vaak is de visie bekend bij de leerkrachten (37), wordt de visie door hen gedragen (op 28 scholen helemaal, op 15 scholen deels) en is de visie op enige manier herkenbaar in de praktijk van de school. Dat laatste is het geval in de manier waarop leerkrachten cultuureducatie verzorgen in de klas (23), via vertaling in een activiteitenprogramma (20) of schoolplan (14) en in de samenwerking met cultuuraanbieders (20).

Conclusie: de meeste basisscholen die deelnamen aan het onderzoek hebben een visie op cultuureducatie of zijn daarmee bezig. De visie wordt vaak (geheel of deels) gedragen door de

leerkrachten en is op enige manier herkenbaar in de praktijk van de school.

Huidige deskundigheid scholen

De meeste scholen (47) die de vragenlijst invulden hebben een icc'er. Een krappe helft daarvan is gecertificeerd (22). Van de 30 scholen zonder icc'er of met een ongecertificeerde icc'er hebben er 13 interesse in het volgen van de basistraining voor icc'ers. In Zeeuws-Vlaanderen valt op dat geen van de zes scholen een gecertificeerde icc'er heeft. Voor Walcheren valt op dat krap een derde (5 van de 17) van de scholen een gecertificeerde icc'er heeft tegen een kleine twee derde (17 van de 29) in de Oosterschelderegio.

Bij de meeste respondenten (38) heeft de icc'er 1 – 40 uur op jaarbasis beschikbaar. Eén school in de Oosterschelderegio heeft een icc'er met 160 uur of meer.

De meeste scholen (44) werken qua budget met de € 11,64 per leerling uit de prestatiebox. Een beperkt aantal (10) meldt (daarnaast) een (eigen) budget.

Voor deskundigheidsbevordering cultuureducatie heeft ruim twee derde van de scholen (37) tijd en/of geld beschikbaar (tijd en geld (22), alleen geld (10), alleen tijd (5)). Op 15 scholen is hiervoor tijd noch geld gereserveerd (5 op Walcheren, 6 in de Oosterschelderegio en 4 van de 6 scholen in Zeeuws-Vlaanderen).

Een krappe helft (24) van de deelnemende scholen is tevreden over de kwaliteit van de cultuureducatie '*die u zelf op school verzorgt*'. De andere helft (25) scoort 'neutraal' en drie scholen zijn ontevreden (2 Walcherse scholen en 1 uit de Oosterschelderegio). Op Walcheren scoren naar verhouding meer scholen 'neutraal' (10 van de 17) en zijn naar verhouding minder scholen 'tevreden' (5 van de 17).

Conclusie: de meeste basisscholen die deelnamen aan het onderzoek zijn wat betreft deskundigheid cultuureducatie redelijk geëquipeerd. In de meeste gevallen is er een gecertificeerde dan wel ongecertificeerde icc'er aanwezig, die meestal tussen de 1 en 40 uur op jaarbasis beschikbaar heeft. Qua budget werken de meeste scholen met de € 11,64 per leerling uit de prestatiebox. Dit bedrag, dat onder voorwaarden ook voor andere activiteiten mag worden ingezet, wordt dus daadwerkelijk voor cultuureducatie gebruikt. Ook is er vaak tijd en/of geld voor deskundigheidsbevordering beschikbaar. Uit het feit dat maar de helft van

de scholen aangeeft tevreden te zijn over kwaliteit van de eigen CE-activiteiten op school, kan worden geconcludeerd dat daar winst te behalen valt.

Verankering cultuureducatie

Bij ruim een derde (18) van de scholen die de vragenlijst invulde vormen de culturele activiteiten een structureel programma. Op bijna twee derde (34) van de scholen is geen sprake van een doorgaande leerlijn, maar gaat het om los van elkaar staande activiteiten.

De deelnemende scholen borgen cultuureducatie op diverse manieren. De meest toegepaste (10 – 17 respondenten) zijn het school- of beleidsplan, scholing van leerkrachten en het werken met een doorgaande leerlijn of een methode. 17 scholen zijn nog niet toegekomen aan het borgen van cultuureducatie op hun school (6 op Walcheren, 9 in de Oosterschelderegio en 2 in Zeeuws-Vlaanderen).

Conclusie: bij de meeste basisscholen die deelnamen aan het onderzoek is nog geen/weinig sprake van verankering van cultuureducatie in het curriculum. Bij circa een derde van de scholen is dat wel het geval in de vorm van een doorgaande leerlijn en een vorm van borging van cultuureducatie.

Deskundigheidsbevordering

Iets minder dan de helft van de scholen die de vragenlijst invulde nam in de afgelopen jaren of neemt momenteel deel aan scholing cultuureducatie. De intentie om volgend schooljaar mee te doen aan scholing is er bij de helft van de respondenten. Het beeld bij de zes Zeeuws-Vlaamse scholen ligt iets anders: vier van de zes scholen volgden geen scholing en vijf van de zes scholen hebben niet de intentie volgend jaar iets aan scholing te doen.

Bij de scholen *die niet deelnamen* aan scholing cultuureducatie was onvoldoende tijd/prioriteit de belangrijkste reden (17)¹, gevolgd door reeds beschikken over veel kennis/expertise over cultuureducatie (8) en onvoldoende duidelijkheid over scholingsbehoefte (7).

Het zijn vooral de icc'ers die deelnemen aan scholing (20) en in een aantal gevallen het gehele schoolteam (8). De helft van de scholen (26) heeft maximaal drie leerkrachten die vaardig zijn om cultuureducatie te verzorgen. Bij de andere scholen is het aantal vaardige leerkrachten divers

¹ Ook vulden 16 scholen 'anders, nl...' in met een grote diversiteit aan antwoorden.

en gaat het bij de scores steeds om slechts enkele respondenten. De scholingsactiviteiten waaraan de meeste scholen *afgelopen jaar* deelnamen zijn studiedagen en verdiepingsbijeenkomsten cultuureducatie (21) en kunstdiscipline gerichte workshops (13). *Toekomstige scholingswensen* (6 – 17 respondenten) zijn er voor alle gegeven antwoordopties².

Welke doelen streven de scholen na met deskundigheidsbevordering cultuureducatie, zowel in het afgelopen jaar als in de komende 1 à 2 jaar. Voor het *afgelopen jaar* benoemden de deelnemende scholen als belangrijkste: algemene oriëntatie op cultuureducatie (19), samenwerken met cultuuraanbieders (19), ontwikkelen van creativiteit bij leerlingen (19) en nagaan welke culturele competenties de school haar leerlingen wil meegeven (18). Bij de belangrijke doelen voor de *nabije toekomst* worden zeker ook de hierboven genoemde vier doelen genoemd maar een samenhangend activiteitenprogramma (28), vakspecifieke kennis en didactiek (20) en het volgen van de culturele ontwikkeling van de leerlingen (21) scoren dan hoger.

De deelnemende scholen kennen het aanbod deskundigheidsbevordering via een breed scala aan PR-kanalen. De Nieuwsbrief Cultuureducatie boven C-niveau scoort het hoogst (25), daarna volgen websites, brochures, e-mailings en de 3-L Academie (elk 12-14 respondenten).

Conclusie: de helft van de basisscholen die deelnamen aan het onderzoek doet aan deskundigheidsbevordering cultuureducatie of heeft de intentie om dit te gaan doen. Vooral de icc'ers van de scholen doen hieraan mee. De doelen die de scholen met deskundigheidsbevordering nastreven liggen in de achterliggende periode vooral op het concrete en praktische vlak. Voor de nabije toekomst scoren overkoepelende doelen zoals een samenhangend activiteitenprogramma en het volgen van de culturele ontwikkeling van leerlingen hoger. Als middel om kennis te nemen van het aanbod deskundigheidsbevordering scoort de Nieuwsbrief Cultuureducatie boven C-niveau hoog.

Samenwerking cultuureducatie

De meeste (47) van de deelnemende scholen werken samen met cultuuraanbieders. Van de vijf scholen die dit niet doen, zeggen 3 scholen (uit elke regio één) 'we hebben geen zicht op het

aanbod van onze culturele omgeving'. Twee scholen uit de Oosterschelderegio geven als reden 'we kiezen onze activiteiten' en 'we zijn weer in een opbouwfase en gaan samen de mogelijkheden verkennen'.

Op *structurele* basis wordt het meest (> 20 scholen) samengewerkt met de regionale cultuurloketten en de lokale bibliotheken. Daarna volgt (10-20 respondenten) de samenwerking met musea, muziekvereniging, muziekschool en ZB|Planbureau en Bibliotheek van Zeeland (ZB).

Op *incidentele* basis wordt het meest (> 20 scholen) samengewerkt met musea en kunstenaars. Daarna volgt (10 – 20 respondenten) een breed scala aan incidentele samenwerkingsverbanden: de samenwerking met andere scholen, met de regionale cultuurloketten, met muziekvereniging, muziekschool, concertzaal/poppodium, (pop)muzikanten, theatergezelschap, ZB, archief, bedrijven en overige maatschappelijke organisaties.

Samenwerkingswensen *voor de toekomst* zijn er maar beperkt. 5-10 van de deelnemende scholen geven aan in de toekomst te willen samenwerken met andere scholen, muziekschool, archief, concertzaal/poppodium, (pop)muzikanten, theatergezelschap, kunstenaars.

Als het gaat om de *kwaliteit van de samenwerking* scoren het regionale cultuurloket, het museum en de lokale bibliotheek het beste. Twee derde van de scholen ervaart hiermee een goede samenwerking. Daarna volgen met 10 – 20 respondenten 'een andere school', muziekvereniging, muziekschool, kunstenaars en ZB. Er is nauwelijks sprake van slechte samenwerking. Alleen vanuit de Oosterschelderegio wordt dit vier keer aangegeven en wel met het regionale cultuurloket, de muziekschool, de lokale bibliotheek en ZB.

Wat betreft de manier van samenwerken is gevraagd naar de huidige werkwijze en wensen voor de toekomst. In de *huidige manier* van samenwerken voert de school die gebruikmaakt van het beschikbare aanbod van culturele instellingen de boventoon (42 respondenten).

² Naast de 2 hierboven genoemde scholingsmogelijkheden zijn dat in company studiedag/scholing op maat, studiedagen/workshops elders (d.w.z. door anderen georganiseerd dan de regionale cultuurloketten) en oriëntatie op aanbod buiten de provincie.

Daarnaast geven 15-20 respondenten aan (ook) op de volgende manieren samen te werken:

- onze school formuleert een vraag en de culturele instelling speelt hierop in;
- we ontwikkelen gezamenlijk activiteiten die we samen uitvoeren;
- samenwerking op het niveau van cultuuractiviteiten.

In de *wensen voor toekomstige* samenwerkingsvormen is een gevarieerde behoefte te zien. Naast bovengenoemde opties worden ook samenwerking op het niveau van visieontwikkeling, leerlijnen en deskundigheidsbevordering genoemd. Alle opties scoren 10 – 18 scholen. Enige uitzondering is 'het gebruikmaken van het beschikbare aanbod van culturele instellingen'. Waarschijnlijk omdat dit al de huidige dominante samenwerkingsvorm is wordt dit slechts door twee scholen als toekomstwens genoemd.

Conclusie: de meeste basisscholen die deelnemen aan het onderzoek werken samen met culturaanbieders. Structurele samenwerking concentreert zich vooral op het regionale cultuurloket, de lokale bibliotheek, musea, muziekvereniging, muziekschool en ZB. Incidentele samenwerking is er met een bredere groep partners. Toekomstige samenwerkingswensen zijn er maar beperkt. De beste samenwerking wordt ervaren met het regionale cultuurloket, het museum en de lokale bibliotheek. Er is niet/nauwelijks sprake van slechte samenwerking. *De school die gebruikmaakt van het beschikbare aanbod van culturele instellingen* is de huidige dominante samenwerkingsvorm. De wensen voor toekomstige samenwerkingsvormen zijn divers. Net als hierboven bij de conclusie over doelen, valt ook hier op dat de huidige samenwerkingsvormen vooral een praktisch/concrete insteek hebben, terwijl in toekomstige samenwerkingsvormen ook ruimte is voor overkoepelende samenwerkingsdoelen zoals visieontwikkeling, leerlijnen en deskundigheidsbevordering.

Kwaliteit regionale cultuurloketten

De kwaliteit van de regionale cultuurloketten wordt in brede zin als goed beoordeeld. De samenwerking, flexibele opstelling, luisterende/meedenkende houding, professionaliteit, deskundigheid en begrijpen wat de school nodig heeft scoren allemaal 30 of > respondenten. 'Ruimte voor maatwerk' zit daar als enige criterium net onder (28 respondenten). Er is nauwelijks sprake van slechte beoordelingen. Alleen vanuit de

Oosterschelderegio wordt dit drie keer – voor drie verschillende aspecten - aangegeven. Daarnaast krijgen vier criteria door 10 – 15 respondenten een 'niet goed/niet slecht' beoordeling. Dat zijn: flexibele opstelling, ruimte voor maatwerk, luisterende/meedenkende houding, begrijpen wat de school nodig heeft.

De deelnemende scholen zijn redelijk tevreden over de kwaliteit van het door de regionale cultuurloketten georganiseerde aanbod cultuureducatie. 35 scholen zijn tevreden, 15 scholen scoren 'neutraal' en twee zijn ontevreden (beide uit de Oosterschelderegio). 'Neutraal' scoren zeven en acht scholen uit resp. Walcheren en de Oosterschelderegio. De zes Zeeuws-Vlaamse scholen zijn dus allen tevreden.

Gevraagd naar de bekendheid met en behoefte aan begeleiding en advies door de regionale cultuurloketten op CmK-thema's, zijn de meeste respondenten (39) hiermee bekend. In Zeeuws-Vlaanderen geldt dit voor twee van de zes respondenten. 21 deelnemende scholen hebben behoefte aan begeleiding en advies, 30 niet.

Conclusie: de meeste basisscholen die deelnemen aan het onderzoek beoordelen de kwaliteit van de regionale cultuurloketten in brede zin als goed. Dit geldt zowel voor de geformuleerde samenwerkingscriteria als voor het door hen georganiseerde aanbod. Verder kennen de meeste scholen de mogelijkheid van begeleiding en advies door de regionale cultuurloketten en hebben zo'n 20 scholen hieraan behoefte.

3. Resultaten Zeeuwse cultuuraanbieders

Respons

De cultuuraanbieders zijn uitgenodigd voor deelname aan het onderzoek op basis van een selectie door de regionale cultuurloketten en ZB⁴. Van de 83 uitgenodigde cultuuraanbieders, vulden er 26 de vragenlijst in. Dit betekent weliswaar een respons van 31%, maar de verdeling over de regio's is onevenwichtig en de diversiteit tussen de cultuuraanbieders is groot⁵. Daarom worden in dit onderzoek geen algemene uitspraken gedaan over Zeeuwse cultuuraanbieders, maar alleen over de deelnemende cultuuraanbieders en wordt alleen op provinciaal niveau gerapporteerd.

Bekendheid en deelname CmK

21 van de 26 cultuuraanbieders die meededen aan het onderzoek zijn bekend met de regeling CmK. Datzelfde aantal verzorgde in de CmK-periode 2013-2016 een activiteiten aanbod op meer dan zes scholen (tevens de hoogste antwoordcategorie). De respondenten nemen vooral deel aan CmK door het aanbieden van hun diensten via cultuurmenu's/aanbod van de regionale cultuurloketten (17), via het aanbod voor deskundigheidsbevordering (13) en/of via het afstemmen van hun aanbod op CmK/De Culturele Ladekast (10)⁶. De bekendheid bij de respondenten met De Cultuur Loper Zeeland is divers. Voor 12 cultuuraanbieders is De Cultuur Loper onbekend of heeft ervan gehoord maar is er niet mee bekend. Tien

respondenten zijn bekend met de uitgangspunten en/of trajectstappen. Zeven zijn bekend met de uitgangspunten, trajectstappen en de instrumenten van De Cultuur Loper. En zeven respondenten zijn bekend met de website www.decultuurloper-zeeland.nl.

Conclusie: de meeste cultuuraanbieders die deelnamen aan het onderzoek zijn bekend met CmK en verzorgen aanbod op meer dan zes scholen (de hoogste antwoordcategorie). Daarentegen is de bekendheid met (de werkwijze van) De Cultuur Loper Zeeland beperkt onder de respondenten.

Verankering cultuureducatie

Binnen De Cultuur Loper worden drie domeinen van cultuureducatie onderscheiden.

Domein 1:

De leerling verkent wat hij zelf in huis heeft en ontwikkelt zich als maker. De cultuuraanbieder / kunstenaar neemt de leerlingen mee in zijn werkwijze zodat ze ook zelf op die wijze aan de slag kunnen.

Domein 2:

In interactie met zijn culturele omgeving ontwikkelt de leerling zich als deelnemer. Lokale aanbieders en kunstenaars laten de leerlingen proeven van en ontdekken wat ze zelf zouden kunnen doen en betekenen in hun culturele omgeving.

⁴ Basis voor deze selectie was 'met wie wordt samengewerkt'. Alleen de regionale cultuurloketten Walcheren en Oosterschelderegio leverden adressen aan. Vervolgens heeft ZB uit haar eigen adressenbestand een selectie gemaakt voor Zeeuws-Vlaanderen, aangevuld met eigen samenwerkingspartners/deels Zeelandbreed werkende organisaties.

⁵ De respons per regio: 9 cultuuraanbieders uit de Oosterschelderegio vulden de vragenlijst in, 14 uit Walcheren en 3 uit Zeeuws-Vlaanderen. Dit zegt alleen iets over de vestigingsplaats, niet over het werkgebied. Enkele respondenten (o.a. kunstenaars) zijn b.v. werkzaam in meerdere regio's of hebben een regio-overstijgende rol (b.v. bepaalde musea of culturele organisaties). Dit alles maakt dat geen uitspraken kunnen worden gedaan naar regio.

⁶ Twee cultuuraanbieders geven bij deze vraag aan dat ze 'niet doen aan cultuureducatie in het basisonderwijs'. Details worden teruggekoppeld naar de regionale cultuurloketten.

Denk aan: bezoek ateliers, rondleiding achter de schermen van het plaatselijke theater, ...

Domein 3:

In verbinding met kunst en cultuur uit de grote wereld ontwikkelt de leerling zich als publiek. De professionele kunstenaar/ maker maakt kunst en biedt die samen met de cultuuraanbieder via exposities, musea, theaters, op school... aan de leerlingen (eventueel bezoekende scholen) aan.

Als toets voor het verankeren van cultuureducatie is de vraag gesteld onder welk domein de uitgevoerde cultuuractiviteiten vallen. Bij 14 deelnemers vallen hun activiteiten onder domein 1. (de leerling als maker), bij vijf cultuuraanbieders is domein 2. (de leerling als deelnemer) van toepassing en bij zeven respondenten domein 3. (de leerling als publiek).

Conclusie: in het kader van verankering cultuureducatie verdienen de domeinen 2. en 3. (scoren minder hoog dan domein 1.) meer aandacht, met name domein 2. Scholen kunnen hierin sturen door een bewust keuze te maken voor activiteiten in domein 2. en dit op te nemen in hun beleidsplan.

Deskundigheidsbevordering

10 van de 26 deelnemers aan het onderzoek hebben de Basistraining 'Van cultuur onderwijs maken' gevolgd. Bij acht cultuuraanbieders heeft deze scholing geholpen bij het opzetten en uitvoeren van hun cultuuractiviteiten. 17 cultuuraanbieders bezochten de verdiepingsbijeenkomsten van Cultuureducatie boven C-niveau. Zes tot twaalf respondenten hebben daarvan iets meegenomen/gebruikt in hun activiteiten, nl.:

- verschillende benaderingswijzen van bestaand materiaal (6);
- hoe ik met mijn aanbod creativiteit kan stimuleren (8);
- wat culturele vermogens zijn en hoe ik die op verschillende manieren kan stimuleren (9);
- welke wensen/vragen scholen hebben en hoe ik daar op in kan spelen (12).

Bijna de helft (12) van de respondenten geeft aan dat de aangeboden scholing aansluit op hun behoefte. Twee geven aan van niet. De overige 12 scoren 'weet ik niet'.

De doelen die cultuuraanbieders nastreven met deskundigheidsbevordering cultuureducatie zijn divers, zowel in het afgelopen jaar als voor de komende 1 à 2 jaar. De doelen die voor *het afge-*

lopen jaar het hoogst scoorden (resp. 15 en 14 respondenten): de ontwikkeling van creativiteit bij leerlingen en samenwerken met scholen. De overige doelen (zie hieronder) scoren 5-9 respondenten. De doelen die voor de nabije toekomst het hoogst scoren (11 – 16 respondenten) zijn: ontwikkelen van creativiteit bij leerlingen (11), samenwerken met scholen (11), volgen van culturele ontwikkeling van leerlingen (12), nagaan welke culturele competenties de school haar leerlingen wil meegeven (16).

De deelnemende cultuuraanbieders kennen het aanbod deskundigheidsbevordering vooral via de Nieuwsbrief Cultuureducatie boven C-niveau (9) en e-mailings van de regionale cultuurloketten (10).

Conclusie: ruim de helft van de cultuuraanbieders die deelnam aan het onderzoek heeft scholing cultuureducatie gevolgd en geeft aan hiervan profijt te hebben bij hun eigen cultuuractiviteiten. Bij de helft van de respondenten sluit het scholingsaanbod aan op hun behoefte. De respondenten streven met hun deskundigheidsbevordering cultuureducatie een breed pakket aan doelen na. Voor de nabije toekomst scoort het 'nagaan welke culturele competenties de school haar leerlingen wil meegeven' het hoogst. De Nieuwsbrief Cultuureducatie boven C-niveau en e-mailings van de regionale cultuurloketten zijn de belangrijkste bronnen om kennis te nemen van het aanbod deskundigheidsbevordering.

Samenwerking cultuureducatie

Wie zijn initiatiefnemer bij het aanbieden van activiteiten op de scholen? Het hoogst scoren de intermediair van het regionale cultuurloket (12 respondenten) en de cultuuraanbieders zelf (11). Dit geldt voor 'de helft tot alle scholen'. Ook de scholen zelf zijn soms initiatiefnemer (8 cultuuraanbieders geven aan dat dit voor 'enkele scholen' geldt).

Hoe stemmen de cultuuraanbieders hun activiteiten af op de vraag van de school? Voor de meeste respondenten (18) geldt dat 'de meeste of alle scholen' gebruik maken van het standaard aanbod of dat afstemming al eerder plaatsvond omdat al langer met die scholen wordt samengewerkt (8). Afstemming gebeurt meestal via e-mail/schriftelijk of telefonisch. De respondenten stemmen de activiteiten op 'de helft tot alle scholen' iets minder vaak af met de directeur of de icc'er van de

school (beide 7 respondenten) en iets vaker met de groepsleerkracht (13) of de intermediair vanuit het regionale cultuurloket (11).

Het doel dat de scholen willen bereiken met de cultuuractiviteiten is voor de respondenten op de helft tot alle scholen geheel (11) dan wel enigszins (7) duidelijk. Voor een derde van de cultuuraanbieders was het doel 'voor enkele tot alle scholen' geheel onduidelijk.

Bijna alle 26 deelnemende cultuuraanbieders evalueren hun activiteiten met de scholen (14 aanbieders doen dat op 'de helft tot alle scholen', 10 aanbieders op 'enkele scholen').

Er wordt vooral mondeling geëvalueerd via een gesprek met de leerkracht (16 respondenten) of een gesprek met een aantal leerlingen (10). Daarnaast scoren ook het evaluatieformulier (8) en het gesprek met de organisator van de activiteiten op de school (7) relatief hoog. Alle scores gelden voor 'de helft tot alle scholen'.

Conclusie: de cultuuraanbieders die deelnamen aan het onderzoek geven aan dat de intermediair van het regionale cultuurloket en de cultuuraanbieders zelf het vaakst initiatiefnemer zijn bij het aanbieden van activiteiten op de scholen. Wat afstemming betreft maken de meeste scholen gebruik van het standaardaanbod. Afstemming gebeurt meestal schriftelijk of telefonisch. Met wie op de school wordt afgestemd varieert (directeur, icc'er, groepsleerkracht, regionaal cultuurloket). Het doel dat de scholen met de cultuuractiviteiten willen bereiken is voor een derde van de cultuuraanbieders niet duidelijk. Bijna alle respondenten evalueren hun activiteiten en doen dit bij voorkeur mondeling via een gesprek met de leerkracht of een aantal leerlingen.

Kwaliteit regionale cultuurloketten

De kwaliteit van de regionale cultuurloketten wordt in brede zin positief beoordeeld. Op samenwerking, flexibele opstelling, ruimte voor maatwerk, luisterende/meedenkende houding, professionaliteit, deskundigheid en begrijpen wat de school nodig heeft scoren 13-18 respondenten een 'goed'. Daarnaast scoren al deze criteria een 'redelijk' (4-8 respondenten). Slechts twee respondenten geven een 'slecht', één bij samenwerking en één bij ruimte voor maatwerk.

De deelnemende cultuuraanbieders zijn tevreden over de kwaliteit van het door de regionale cultuurloketten georganiseerde cultuurprogramma. 20 respondenten zijn matig tot zeer tevreden over de informatie vooraf en de planning (12 (zeer) tevreden; 8 matig tevreden/neutraal). Daarnaast is niemand ontevreden; vijf respondenten scoren 'niet van toepassing'.

Conclusie: de meeste cultuuraanbieders die deelnamen aan het onderzoek zijn positief over de kwaliteit van de regionale cultuurloketten. Dit geldt zowel voor de geformuleerde samenwerkingscriteria als voor het door hen georganiseerde aanbod.

4. Resultaten Zeeuwse gemeenten

Respons

De 13 Zeeuwse gemeenten zijn via hun cultuur-ambtenaren uitgenodigd voor deelname aan het onderzoek. Acht gemeenten deden mee: Borsele, Kapelle, Schouwen-Duiveland, Middelburg, Veere, Vlissingen, Sluis en Terneuzen. De vijf gemeente die niet meededen zijn Goes, Noord-Beveland, Reimerswaal, Tholen en Hulst. De uitspraken in dit onderzoek gelden dus niet Zeeland breed, maar alleen voor de deelnemende gemeenten.

Ambitie en uitvoering cultuureducatie

Vijf van de acht gemeenten hebben mondeling dan wel schriftelijk een ambitie over cultuureducatie in het basisonderwijs geformuleerd, waarvan drie deze schriftelijk vastlegde in een notitie of cultuurnota. Drie gemeenten formuleerden geen ambitie. Twee van hen zijn dit wel van plan, één gemeente niet.

Deelname aan CmK heeft bij de helft van de gemeenten gevolgen gehad voor de visie c.q. het meerjarenbeleid van de gemeente. Bij de andere helft niet. Gevolgen die worden genoemd: het besluit een eigen plan voor cultuureducatie te ontwikkelen; preventiebeleid vastgesteld/cultuur als bijdrage aan preventie jeugd; herziening subsidiebeleid; rekening houden met co-financiering. Hoe goed sluit het lokale cultuursysteem op dit moment aan bij de gemeentelijke ambitie? Eén gemeente spreekt van een perfecte aansluiting. Zeven gemeenten scoren 'enige/redelijke aansluiting' (waarvan er in vier gemeenten 'nog redelijk wat moet gebeuren om die aansluiting te realiseren'; bij de andere drie gemeenten 'hoeft hiervoor niet meer zoveel te gebeuren').

De gemeenten zien binnen CmK veelal een beperkte rol voor zichzelf weggelegd. Twee gemeenten geven zichzelf een *grote rol* bij het faciliteren en één gemeente bij het meedenken over CmK. Ruim de helft (vier/vijf gemeenten) geeft zichzelf een beperkte rol bij het faciliteren, informatie verstrekken, informatie vragen en meedenken. Steeds één respondent ziet geen enkele rol voor de gemeente. Voor zes gemeenten is hun rol de afgelopen jaren hetzelfde gebleven. De rol van twee gemeenten is gewijzigd: één gemeente heeft een eigen plan voor cultuureducatie ontwikkeld en bij een andere gemeente is door bezuinigingen de rol teruggebracht tot faciliteren.

De uitvoering van CmK is bij zeven gemeenten neergelegd bij het regionale cultuurloket. Bij zes gemeenten is de opdracht tot uitvoering schriftelijk vastgelegd via een (subsidie-)overeenkomst. Eén gemeente geeft bij 'anders, namelijk' aan niet deel te nemen aan CmK.

Zeven gemeenten hebben geen schriftelijke afspraken met het basisonderwijs over deelname aan CmK en zijn dat ook niet van plan. Eén gemeente heeft wel die intentie.

De redenen waarom afspraken niet schriftelijk zijn vastgelegd zijn divers, maar komt bij de helft van de gemeenten neer op de verantwoordelijkheid neerleggen op uitvoerend niveau, bij de school of bij het regionaal cultuurloket.

Conclusie: de meeste gemeenten die aan het onderzoek deelnamen hebben ambities over cultuureducatie in het basisonderwijs geformuleerd of zijn dat van plan. Deelname aan CmK heeft bij de helft van de gemeenten gevolgen gehad voor de visie/meerjarenbeleid van de gemeente.

De aansluiting van het lokale cultuursysteem bij de ambitie van de deelnemende gemeenten is op dit moment beperkt. Bij de helft van de gemeenten moet 'nog redelijk wat gebeuren om die aansluiting te realiseren'. Eén gemeente spreekt van een perfecte aansluiting.

Qua rollen en verantwoordelijkheden voor CmK opereren de meeste deelnemende gemeenten op enige afstand. Ze geven zichzelf veelal een beperkte rol bij het faciliteren, meedenken en informeren. Bijna alle (7 van de 8) gemeenten hebben de uitvoering van CmK neergelegd bij het regionale cultuurloket en hebben geen schriftelijke afspraken met de basisscholen over CmK. Bij de helft van de gemeenten omdat zij de verantwoordelijkheid hiervoor neerleggen op uitvoerend niveau, bij de school of bij het regionaal cultuurloket.

Bekendheid met CmK

De meeste (7 van de 8) gemeenten kennen de hoofdlijnen van CmK, namelijk de CmK-doelen en de drie domeinen van De Cultuur Loper. De 'details' zijn wat minder bekend. Ongeveer de helft van de gemeenten is hiermee enigszins bekend, twee of drie gemeenten hebben zich goed geïnformeerd. Zij kennen b.v. ook de trajectstappen binnen CmK, welke cultuuraanbieders bij CmK betrokken zijn, de resultaten met CmK op de scholen en de knelpunten bij de uitvoering.

Alle acht gemeenten geven aan geen onderdelen te missen in het traject CmK.

Wel zijn er verbeteringen en tips. Deze zijn divers en zullen worden teruggekoppeld naar de regionale cultuurloketten.

Conclusie: ook hier wordt het beeld bevestigd dat de meeste deelnemende gemeenten op enige afstand betrokken zijn bij CmK. Alle gemeenten geven aan geen onderdelen te missen binnen CmK. Er zijn wel wat tips/verbeterpunten.

Samenwerking, communicatie en informatievoorziening

Partners, betrokken bij de uitvoering van cultuureducatie zijn in bijna alle (6-8) deelnemende gemeenten de basisscholen, de regionale cultuurloketten en culturele instellingen. Iets minder vaak (bij 4 en 5 gemeenten) zijn dit VO-scholen, schoolbesturen en cultuurmakers.

Hoe blijven gemeenten op de hoogte van actuele ontwikkelingen rond cultuureducatie? Driekwart (6-7 gemeenten) informeert zich tijdens reguliere overlegmomenten en informatie die ze ontvangen via Cultuureducatie boven C-niveau/De Cultuur Loper Zeeland. De helft van de deelnemende gemeenten informeert zich (ook) actief via websites van cultuuraanbieders, websites van regionale cultuurloketten en informatiebijeenkomsten.

De manier waarop de gemeenten contact onderhouden over CmK met het regionale cultuurloket is vooral (5 gemeenten) via regelmatig overleg en/of samenwerking. Twee gemeenten hebben geen/weinig contact omdat ze de verantwoordelijkheid voor de uitvoering overlaten aan de regionale cultuurloketten.

Zeven van de acht gemeenten hebben de website www.decultuurloperzeeland.nl één of enkele keren bezocht. De belangrijkste reden hiervoor was het verkrijgen van algemene informatie (5) en het volgen van inhoudelijke ontwikkelingen over CmK in Zeeland (2).

De gemeenten konden de website beoordelen op vier aspecten met een cijfer van 1 – 10. De helft van de gemeenten geeft een 7 of een 8 voor drie van de vier criteria, nl. voor inspirerend/uitnodigend, informatief/interessant, toegankelijk. Eén gemeente geeft voor deze vier criteria een zes. De overige gemeenten scoren hierop 'geen mening'. Over het beoordelingscriterium 'geeft ideeën waarmee we iets kunnen' hebben de meeste gemeenten (6) geen mening.

Conclusie: de basisscholen, de regionale cultuurloketten en culturele instellingen zijn de belangrijkste samenwerkingspartners van de gemeenten bij de uitvoering van cultuureducatie. Reguliere overlegmomenten en informatie via Cultuureducatie boven C-niveau/De Cultuur Loper Zeeland zijn de belangrijkste informatiebronnen om op de hoogte te blijven van actuele ontwikkelingen cultuureducatie. Regelmatig overleg en samenwerking zijn de belangrijkste contactvormen van de gemeenten met de regionale cultuurloketten.

De meeste gemeenten kennen de website van De Cultuur Loper Zeeland en de helft beoordeelt de site als ruim voldoende/goed op de punten inspirerend/uitnodigend, informatief/interessant, toegankelijk.

www.dezb.nl

wij zijn
vol van Zeeland

Kousteensedijk 7
4331 JE Middelburg
Postbus 8004
4330 EA Middelburg

T 0118 654000
info@dezb.nl

